

BORSODI
KÖNYVTÁROS

II. RÁKÓCZI FERENC
MÉGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Miskolc
1974, 3

**BORSOD-
ABAÚJ-
ZEMPLÉN
MEGYEI**
II. RAKÓCZI FERENC KÖNYVTÁR
Miskolc, Felszabadítók útja 11.
Telefon: 37-521, 37-522

Borsod-Abaúj-Zemplén megye
könyvtárainak folyóirata

1974. 13. évfolyam, 3. szám

Felelős szerkesztő: Szabó Gyula

Kiadja: a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Veres Mihály

Borsod megyei Nyomdaipari Vállalat, Miskolc — 74 7174 1200

Felelős vezető: Szemes István

Cserhádi János (1929—1974)

1974. június 3-án hirtelen, mindannyiunk megdöbbenésére elhunyt Cserhádi János, a Diósgyőri Vasas Bartók Béla Művelődési Központ igazgatóhelyettese és könyvtárának vezetője. Már hónapok óta beteg volt, de arra senki sem gondolt, hogy végleg távozik közülünk.

Élete, tevékenysége szorosan összefügg Diósgyőr kulturális fejlődésével. Népművelői tevékenysége röviddel a felszabadulás után kezdődött. Sokáig társadalmi munkásként dolgozott, zenekart, vegyeskart szervezett a Romhányi Cserép-kályhagyárban.

1953-ban a Rétsági járási Tanács népművelési előadója lett és ettől kezdve hivatalos népművelő.

1954-ben került Diósgyőrbe, a Lenin Kohászati Művekhez. Kultúrotthon-igazgató, majd 1955 végén a könyvtár vezetője lett. Lelkesedése, ügyszeretete nem ismert lehetlent. Munkájában mindig a kollektív bölcsességre támaszkodott. Úttörője volt a Diósgyőri Vasas könyvtárhálózata kiépítésének. A 25 000 kötetes könyvtár irányítása alatt 100 000 kötetes könyvtárrá fejlődött, s lett egyúttal méltó folytatója a diósgyőri munkáskultúra hagyományainak.

Tevékenységeért 1964-ben miniszteri dicséretet, majd 1966-ban és 1970-ben a Szocialista kultúráért kitüntetést kapta.

Mélyen érző, gondolkodó ember volt. Tudott örülni az eredményeknek. Mindig szebbet, többet, jobbat akart. Sokat követelt önmagától és másoktól is. Lelkiismeretessége, céltudatos munkája mindig példa volt környezetének számára. Kedves egyénisége, népművelői hivatástudata példaként áll előttünk.

Halálával szegényebb lett a könyvtárosok és a könyvet szerető emberek tábora. De az ügy, amelyért két évtizedet áldozott fiatal életéből, tovább él, terebélyesedik, megőrizve az ő emlékét — az emberét, akit tiszteltünk és szeretünk.

SZÉKELY MIKLÓSNÉ

Huszonöt éve működik Miskolcon egyetemi könyvtár

A Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtára elérkezett első *miskolci* jubileumához. A negyedszázados visszatekintés még akkor is számos érdekes eseményt emelhet ki a könyvtár életéből, ha figyelembe vesszük, hogy ez a könyvtár *hazánk legrégibb műszaki könyvtára*, s két évszázados múltja ugyancsak bővelkedett szokatlan fordulatokban. A miskolci huszonöt esztendő nemcsak azért jelentős, mert itt, Miskolcon, a borsodi iparvidék szívében kapott végül is megfelelő elhelyezést és ipari környezetet az egyetem és könyvtára, hanem azért is, mert itt, Miskolcon fejlődött valóban országos jelentőségű nagy könyvtárrá. A selmeci százötven esztendő, a 18. századi alapokon nyugvó páratlan értékű gyűjteményével, a múlt, a történelem; a miskolci huszonöt év pedig küzdelmekben gazdag példa arra, hogy egy patinás intézmény hogyan válhat tevőleges részesévé a szocialista műszaki szakemberképzésnek és hogyan kapcsolódhat be eredményesen a műszaki tudomány és az ipari termelés könyvtári-dokumentációs igényeinek kielégítési folyamatába.

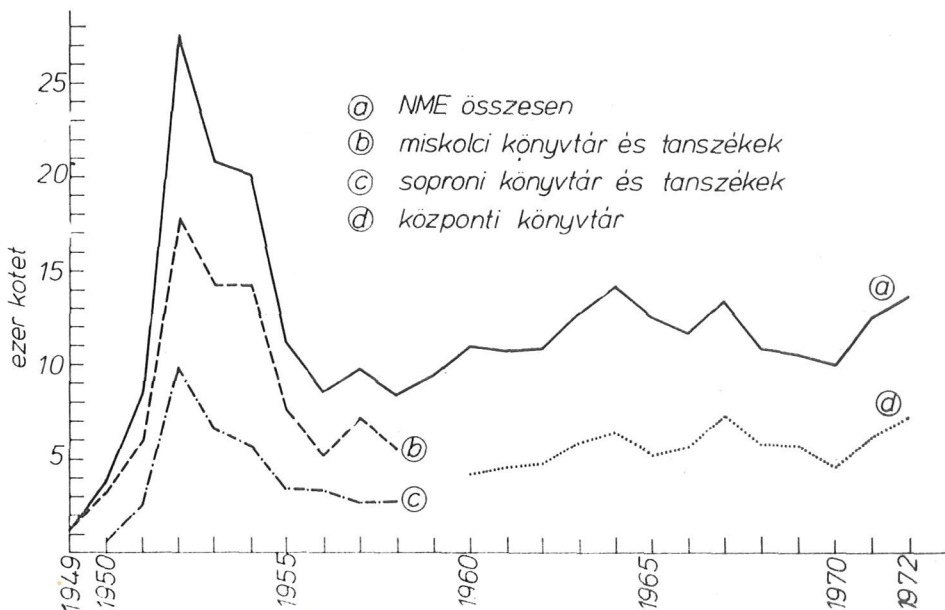
A következőkben néhány jellegzetes esemény, adat és tendencia megemlékezésével szeretném jellemezni ennek a huszonöt évnek könyvtári tevékenységét.

Az 1949. évi XXIII. törvény rendelte el a Nehézipari Műszaki Egyetem meg-alapítását Miskolcon. A fordulat éve után a szocialista nehézipar alapjainak megteremtéséhez égetően szükség volt olyan új műszaki szakemberekre, akik az új típusú feladatok megoldására mind szakmailag, mind politikailag kiválóan alkalmasak. Az új egyetem — a soproni bánya- és kohómérnöki kar beépítésével — három karal kezdte meg működését. Az induláskor, annak ellenére, hogy a selmeci—soproni karok révén két évszázados múltra tekinthetett vissza, *Miskolcon* mindent előlről kellett kezdeni. A könyvtár megszervezését is. (A kohász tanszékek átköltözése 1952-ben, a bányász tanszékeké pedig csak 1959-ben fejeződött be.)

Amikor 1949 őszén — a mai Földes Ferenc Gimnázium épületében — megkezdődött az oktatás, az egyetemnek Miskolcon nem volt könyvtára. Az oktatáshoz szükséges tankönyvek, jegyzetek, szakkönyvek, segédletek, folyóiratok stb. beszerzését, a megfelelő gyűjtemény kialakítását *akkor* nem a pénzügyi lehetőségek, hanem elsősorban az *akkori* hazai műszaki-természettudományos könyvkiadás hiányosságai, s a külföldi beszerzések nehézségei korlátozták. A miskolci egyetemi könyvtár első könyveit a Mérnök-továbbképző Intézet adományozta saját, 1937—1949. közötti kiadványaiból. Az induló állomány további részét antikvár úttján beszerzett tíz-ötven éves magyar és német szakkönyvek, segédkönyvek, matematikai táblázatok, egyetemi jegyzetek, szótárak alkották. Az újonnan kinevezett oktatók többsége saját szak-könyveit és régi egyetemi jegyzeteit használta. (Ebben az időben Sopronban az egykori bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar könyvtári állománya 60 000 kötet könyv és 23 000 évfolyam folyóirat volt!). Érdekes, hogy az egyetemi könyvtárnak ez már a harmadik alapítása volt: az első (1735—1770) beszerzéseken alapuló negyvenezres selmeci állományt az 1920-as években Sopronban — különböző okok miatt — nem használhatták, ezért 1920—1923 között hazai és külföldi adományokból teljesen új gyűjteményt kellett szervezniük.

Az egyetem könyvtári tevékenységét az 1949-es kezdetektől a korszerű hálózati elveknek megfelelően szervezik meg: a központi könyvtár leltározza és dolgozza fel a tanszékek beszerzett könyveit és folyóiratait is, katalógusai egyben az egyetemi hálózat központi katalógusai is. A hazai egyetemi könyvtárak életében ez úttörő vállalkozás volt.

A könyvállomány évi gyarapódása

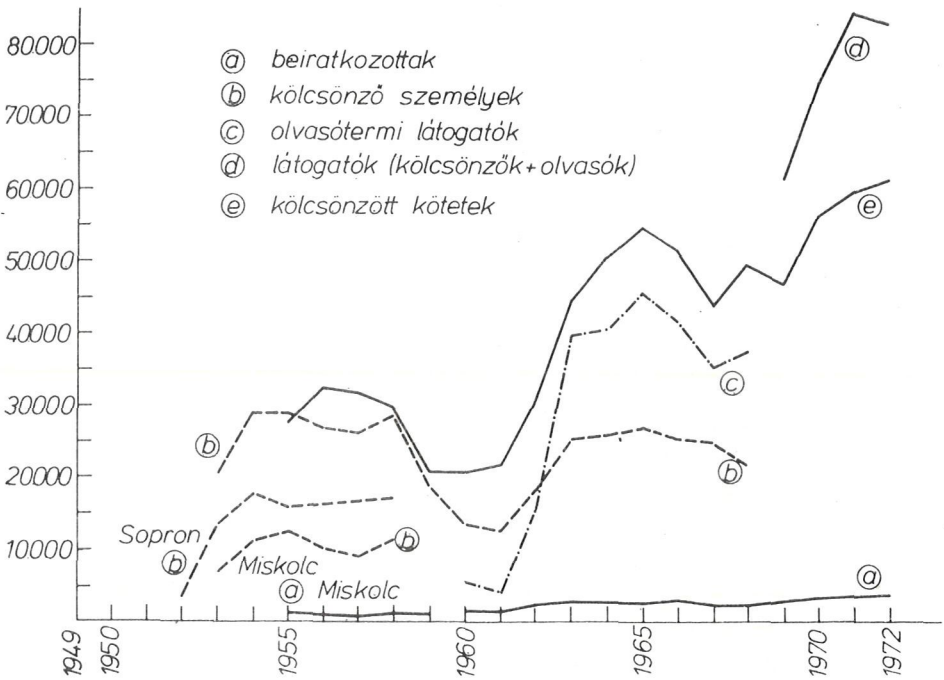
Az egyetemváros új épületeihez 1952-ben költözhetett ki a könyvtár, akkor már tizenötvezres állományával. Ideiglenes helyiségeiben (az egyik kollégiumi étkezdében), megnyitja 60 férőhelyes olvasótermét, s folyóiratállományát korszerű szabadpolcos elrendezésben tárja az olvasók elé. Ugyanebben az évben a Sopronból átköltöző kohász tanszékek magukkal hozzák értékes könyvtárukat.

1954-ben megindul a könyvtár módszertani kiadványainak sorozata. Az első kötetekben a tudományos tájékoztatás módszertanával, a bányászati és a kohászati irodalom könyvtári osztályozásával foglalkoznak.

1959 nyarán a bányamérnöki kar valamennyi tanszéke áttelepül Miskolcra. Ezzel befejeződik az egyetem egy évtizedes egyesülési folyamata. A könyvtaré még nem: a történeti értékű selmeci állomány húszezer egysége még néhány évig Sopronban marad. A központi könyvtár kétszeresére nőtt állományának elhelyezésére és megfelelő használatának biztosítására új, tágasabb helyiségeket kap a könyvtár a tanulmányi épületben.

A következő évtized a könyvtár nagy fellendülésének korszaka. Csak néhány jellemző adat: az állománygyarapításra fordított összeg ötszörösére, a kurrens folyóiratállomány másfélszeresére, a könyvtári létszám négyszeresére emelkedik. A könyvtár tevékenyen bekapcsolódik a hazai és nemzetközi könyvtári életbe. Számos kiadványa jelenik meg, elsősorban a bányászati és kohászati szaktájékoztatás területén. Korszerű fotó- és reprográfiai szolgálatot hoz létre. Jelentős lépéseket tesz a világviszonylatban is kiemelkedő értékű selmeci állomány föltárására. E korszak betetőzését jelenti az 1969-ben fölépült korszerű könyvtárépület birtokba vétele.

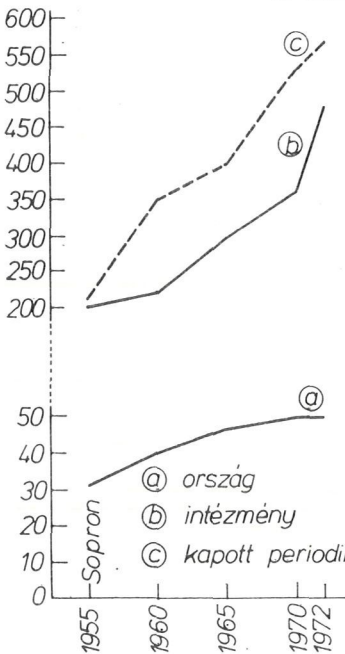
Az új épületbe költözéssel megszűntek a könyvtár napi gondjai: a négyszáz személyes olvasóteremben húszezer szakkönyv és négyszáz folyóirat áll szabadpolcon az olvasók rendelkezésére, a szabadpolcos kölcsönzőben tízezer kötet elhelyezésére

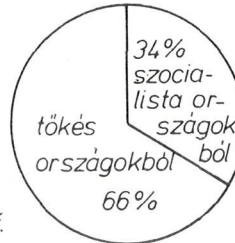
Az olvasószolgálat adatai

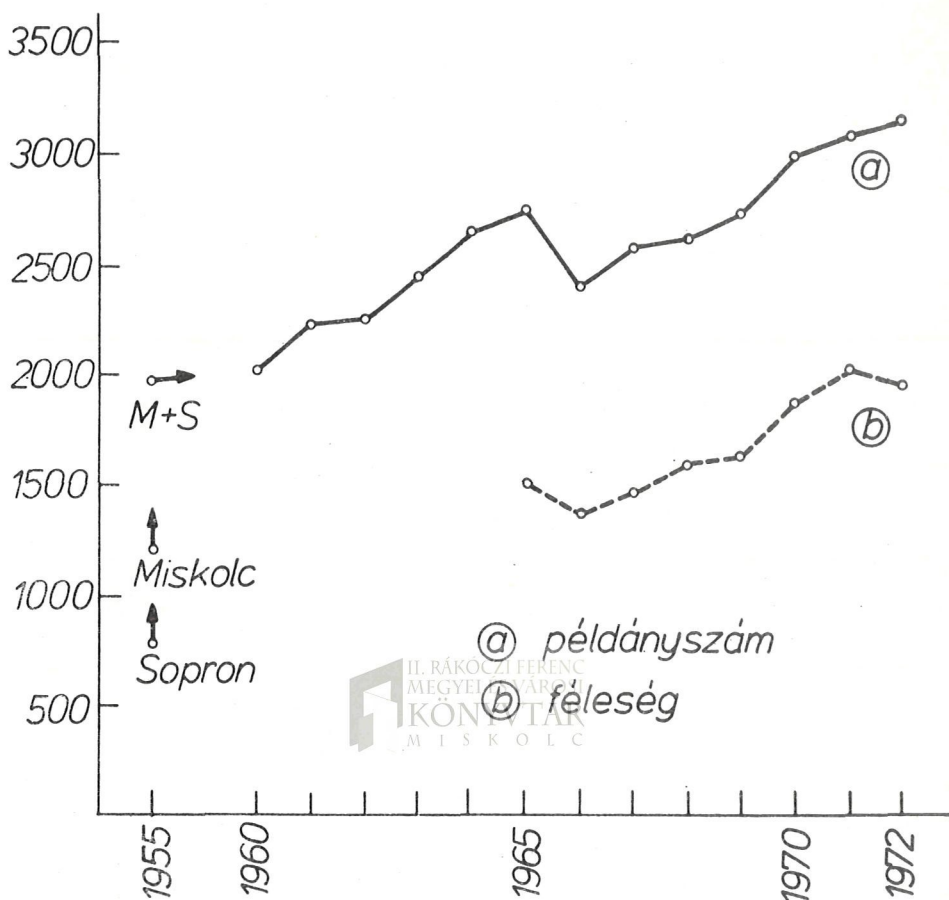
A nemzetközi kiadványcsere adatai

a külföldi intézmények megoszlása

1-Ausztrália, 2-Ázsia
3-Afrika

A folyóiratállomány évi gyarapodása

van lehetőség, raktári férőhely több évtizedre előre biztosított, a könyvtárosok ízlésesen berendezett munkaszobákban dolgozhatnak stb. Ilyen körülmények között lehetőség nyílik arra, hogy a könyvtár — az egyetem oktatási és kutatási igényeinek fokozottabb kielégítésén túl — betölthesse azt a szerepet, amellyel a bányászati és kohászati szakirodalmi együttműködés keretében az országos főhatóság bízta meg, továbbá megoldhassa azokat a feladatokat, amelyek mint a borsodi iparvidék nagy tudományos szakkönyvtárára hárulnak. Ilyen irányú törekvéseink közül néhány: az egyetemi könyvtár a bányászat és a kohászat országos jellegű tudományos szakkönyvtára, a matematika és kémia területén tudományos szakkönyvtár, az országos kohászati szaktájékoztató rendszer kialakítása keretében előrehaladott kísérletek folynak a számítógépes METADEX-rendszer alkalmazására, négy éve eredményesen együttműködik a könyvtár a borsodi vegyipari vállalatokkal a szakirodalom beszerzésének összehangolásában, regionális fordítóiroda kezdte meg működését, a könyvtár reprográfiai szolgálata készen áll a borsodi iparvállalatok igényeinek kielégítésére.

ZSÁMBOKI LÁSZLÓ

Ünnepi könyvhét Borsodban (1974. június 1—8.)

Ha május a tavaszi virágzás legszebb hónapja, úgy a júniust a kalászt érlelő, a vidám nyarat ígérő és a könyvek méltó rangját megadó hónapjának tekinthetjük. Már a két világháború közötti időszakban is tartottak könyvnapokat, de a könyv megünneplésének kivirágzása a felszabadulás utáni esztendőkből kezdődött, s ma már elmaradhatatlan kulturális eseménynek számít. Megyénkben összehangolt intézkedési terv alapján a megyei tanács művelődésügyi osztályának irányításával a Hazafias Népfront megyei bizottsága, Miskolc város Tanácsának művelődésügyi osztálya, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának agitációs, propaganda és kulturális bizottsága, a Diósgyőri Gépgyár szakszervezeti bizottsága, az SZMT Központi Könyvtára, a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat, a Napjaink szerkesztősége és a II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár szervezte a könyvheti rendezvényeket.

Az együttműködés eredménye, hogy az idei könyvhét sikere kiemelkedik a korábbiak közül. Ezt jelzi különben a megye és város könyvesbolt-hálózatának kiugró forgalma is.

A Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat Borsod megyében

1973-ban 1 millió 773 880 forintot forgalmazott;

1974-ben 2 millió 423 700 forintot, az emelkedés 37 százalék;

Miskolcon

1973-ban 1 millió 270 700 forintot,

1974-ben 1 millió 663 800 forintot.

Mivel Miskolc megyénk kulturális centruma, természetes, hogy a könyvek megünneplése itt volt a legsikeresebb.

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Kelet-szlovákiai magyar írók az edelényi járási könyvtárban

Gergely Mihály Bódvaszilason az ünnepi könyvhéten

Június 3-án a Diósgyőri Gépgyár művelődési termében nyitották meg az ünnepi könyvhetet. Tóth Józsefnek, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa vezető titkárának megnyitója után a vendégként meghívott Ladányi Mihály költő, Szeberényi Lehel író munkásságát méltatta Koczkás Sándor irodalomtörténész. Műveikből részleteket adtak elő a Miskolci Nemzeti Színház művészei. A megnyitó ünnepség sikerét emelte az a színvonalas kiállítás, amely a könyv útját mutatta be napjainkig.

A megnyitót egyheti rendezvénytársorozat követte. A város két napilapja rendszeresen ismertette a kulturális programokat, interjúkat közölt a vendégírókkal. Külön „könyvudvar” nyílt a Szabadság téren, ahol a könyvsátrak szomszédságában emelt

színpadon mutatták be különböző együttesek műsoraikat a könyvheti újdonságok szerzőinek műveiből. Említésre méltóan szerepeltek a BIBIC Gyermekszínpad, az Ady Endre Művelődési Ház bábegyüttese, a Miskolci Nemzeti Színház művészei, a Bartók Béla Művelődési Központ fúvószenekara, a Vörösmarty Művelődési Ház ének- és zenekara, a Latabár Endre Irodalmi Színpad és a MÁV Járműjavító férfikara.

Tíz neves író tisztelte meg városunkat és találkozott olvasóközönségével a különböző rendezvényeken. Ezek közül is kiemelkedett Nagy László szerzői estje a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban. Bevezetőt Czine Mihály irodalomtörténész mondott. Az est sikerét fémjelzi a nagyszámú hallgatóság megjelenése, az érdeklődés magas hőfoka. A rendező szervek lehetőséget biztosítottak a könyvhét minden napján olyan írókkal való találkozásra, akik városunk vendégeiként az Avas-alján elterülő Szabadság téren felállított Napjaink könyvsátrában dedikálták műveiket.

Kedves színfoltot jelentett a kelet-szlovákiai magyar írók baráti látogatása és találkozása a város olvasótáborával, ezzel is emelve a könyvhét sikerét.

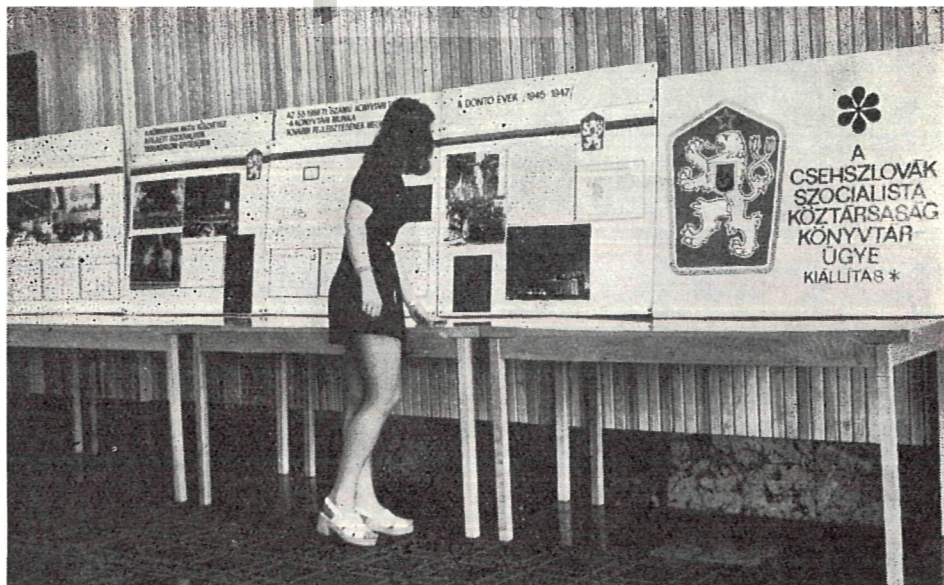
Hasonló előrelátással és összefogással szervezték meg a társadalmi szervezetek és kulturális intézmények a könyv megünneplését vidéken. A könyvtárosok kitűnő kapcsolatait tükrözi, hogy szinte baráti alapon, a korábbi kapcsolatok emlékeire építve, sikerült olyan írókat is meghívni, akiket egyébként az Írószövetség nem tudott kiközvetíteni. Összesen 14 író és költő látogatott megyénk községekbe és városaiiba. Bensőséges találkozásokon sikerült tovább mélyíteni az eddig kialakult barátságot írók és olvasók között.

Megyénkben 120 rendezvényen találkozhattak a községek és városok lakói az írókkal és a könyvhét alkalmával megjelent új műveikkel.

Az idei könyvhétet méltó keretek között ünnepeltük megyénkben, s a hangulatos találkozók tovább mélyítették a könyv, az irodalom szeretetét.

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

FAZEKAS ISTVÁN

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság könyvtárügye c. kiállítás a megyei könyvtárban
(Fotó: Bucsi)

Szakszervezeti könyvheti számvetés

Az idei könyvhét megrendezése nem csupán a könyv ünnepét jelentette a Diósgyőri Vasas Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárának, hanem számos feladatot is. Az ünnepi könyvhét megyei megnyitójának házigazdája a Diósgyőri Gépgyár volt.

A megnyitó napján került sor a Diósgyőri Gépgyár könyvtára és az üzem szocialista brigádjai közötti kulturális szerződések aláírására. A megnyitó mintegy 400 fős közönsége nagyrészt az üzemek (LKM és a DIGÉP) szocialista brigádjaiból verbúváldott, akik a brigádnaplók aláírásával is megőrkítették író vendégeink látogatását. A megnyitó előtt alig egy óra alatt több száz kötet könyv talált gazdára, elsősorban vendégeink műveiből, amelyeket a helyszínen dedikáltak a szerzőik.

A könyvhét kiadványaiból a DIGÉP-ben 35 250 forint értékben vásároltak az üzem dolgozói, szemben az előző évi 31 000 forinttal.

A Diósgyőri Gépgyár vendége volt június 6-án Fehér Klára író. A 120 résztvevő, elsősorban nőolvasók, zsúfolásig megtöltötték a tanácstermet. A találkozón számos kérdést kellett megválaszolni a vendégnek. Olyan brigád is volt, amelyik tiszteletbeli tagjává választotta az írónőt.

A találkozó végén a Diósgyőri Gépgyár szakszervezeti bizottsága ajándékkal kedveskedett Fehér Klárának, aki azzal búcsúzott, hogy az ősz folyamán ismét ellátogat hozzánk.

Találkozó László-Bencsik Sándorral a nemesacél-hengerműben

A találkozó közönsége

Ugyancsak jelentős esemény volt számunkra László-Bencsik Sándorral, a Történelem alulnézetben című könyv szerzőjével való találkozás, amelynek színhelye a Lenin Kohászati Művek nemesacélhengerműve volt. A találkozó résztvevői munkások, szocialista brigádtagok, akik sok mindenben hasonlítanak az író által bemutatott Szegvári brigádra. Ezért voltak a szerzőhöz intézett kérdések olyan szenvedélyesek és „életszagúak”. A mintegy 200 fős hallgatóság sok mindenben azonosította magát a Történelem alulnézetben című mű mondanivalójával. Elhozták a brigádok naplójukat, hogy a szerző dedikálja.

A Lenin Kohászati Művekben is megrendeztük az ünnepi könyvhétén a könyvvásárokat. Húsz üzemi könyvtárosunk mint könyvbizományos tevékenykedett, és 32 000 forint értékű könyvet adott el az üzem dolgozóinak. Ez az összeg 5000 forinttal több az előző événél.

Úgy érzem, hogy az idei könyvhét eredményesen szolgálta az Olvasó népért, az Olvasó munkásért mozgalmat.

SZÉKELY MIKLÓSNÉ

Utmutatás a községi könyvtár munkatervének elkészítéséhez

Szeretnénk időben felhívni a könyvtárosok figyelmét a munkaterv-készítés legfontosabb mozzanataira. Hangsúlyozzuk, hogy a jó munkaterv elengedhetetlen eszköze a tudatos könyvtári tevékenységnek. A munkatervkészítés megkezdése előtt a könyvtárosoknak kellő tájékozottsággal kell rendelkezniük a település gazdasági, társadalmi életének legfontosabb adatairól.

Újból elő kell venniük és tanulmányozniuk kell az alábbi dokumentumokat:

- Borsod-Abaúj-Zemplén megye közművelődési irányelvei 1971—1975.
- A községi könyvtár munkaterve című 7. sz. módszertani füzetet.
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsi közművelődési könyvtárainak távlati há-lózatfejlesztési tervét.
- Szakmai irányelvek a tanácsi közművelődési könyvtárak távlati fejlesztéséhez. M. K. 1972. 11. sz.
- A megyei művelődési központ útmutatóját, s egyéb, a munkaterv-készítéssel kapcsolatos cikkeket, tanulmányt, elemző statisztikát stb.

Természetesen tervező munkájuk során fel kell használniuk az előkészítő érte-kezleten elhangzott útmutatásokat is. Mindezek figyelembevételénél kezdhetjük el a terv készítését az alábbi vázlatos felosztás szerint.

I. Bevezető rész

- A település természeti, gazdasági viszonyainak bemutatása. Pl. mezőgazdaság-gal, iparral stb. foglalkozik a lakosság, a tsz-ek helyzete, szerepe stb.
- A demográfiai adatok alakulása. A lakosság száma, kor, foglalkozás szerinti megoszlása, a bejáró dolgozók, a tsz-ben dolgozók kor szerinti összetétele; ha van, a nemzetiségek, cigányság prob-lémája.
- A község kulturális viszonyai.
Az iskola helyzete.
A közművelődési intézmények (művelődési ház, könyvtár) mennyiben alkalmasak a kulturális munka végzésére.
A lakosság műveltségi szintje, az iskolai végzettség szerinti megoszlása (kb.), az értelmiségiek száma, szerepe.
A település külső arculata: a lakások, utak, járdák minősége, rendezettsége stb.
Egészségügyi viszonyok: orvosi ellátás, ivóvíz stb.
- A lakosságot milyen hatások érik a könyvtáron kívül: a rádió, tv, újságok, folyó-iratok, magánkönyvtárak, a lakosság könyvvásárlása stb.
A település helyzetképének kimunkálását a könyvtár vezetője és a művelődési ház vezetője közösen végezze, hiszen a közművelődési tervben egységes képet kell rajzolniuk.

II. Az elmúlt év könyvtári (közművelődési) munkájának elemzése, értékelése

- A tárgyi feltételek:
Az épület, a helyiség, a bútorzat megfelelő volt-e a feladatok elvégzésére.
A könyvtáros véleménye a tárgyi feltételekről.
A könyvtár állománya. Mennyi volt a könyvbeszerzési összeg? Az egy lakosra jutó könyvbeszerzési forintösszeg?
Az egy lakosra jutó kötetek száma, az egy olvasóra jutó kötetek száma?
A tárgyévben beszerzett könyvek száma (egy olvasóra jutó új könyvek száma).

- b) Az állomány mennyiségi megoszlása 1973—1974-ben:
1. politikai, társadalomtudományi művek száma, százalékos megoszlása,
 2. természettudományi művek száma, százalékos megoszlása,
 3. technikai (műszaki) művek száma, százalékos megoszlása,
 4. mezőgazdasági művek száma, százalékos megoszlása,
 5. egyéb ismeretterjesztő művek száma, százalékos megoszlása,
 6. szépirodalmi művek száma, százalékos megoszlása,
 7. gyermek- és ifjúsági irodalmi művek száma, százalékos megoszlása.

A fenti állományrészek számadatait a csoportos leltárkönyv összesítő részéből írjuk ki. A mennyiségi vizsgálat után tartalmában is meg kell vizsgálni az állományrészeket, mert csak így tudjuk eldönteni, hogy alkalmasak-e a célok, feladatok megvalósítására. Meg kell állapítani, hogy mely állományrészekben van lemaradás, melyeket kell fokozottabban fejleszteni stb. Itt is véleményt kell mondani az állomány mennyiségi és minőségi színvonaláról. A kézikönyvek mennyisége, minősége megfelelő-e? A helyismereti könyvek, dokumentumok gyűjtésének, feltárásának helyzete. A folyóiratok száma, elegendő-e az olvasók, a lakosság számához viszonyítva.

Az állomány elemző bemutatásának egyik fő célja, hogy minden tanácsi, gazdasági és más társadalmi vezető lássa a helyes állományalakítás fontosságát. Mindenki számára legyen természetes és világos, hogy csak úgy tudunk eredményes könyvtári munkát végezni, ha biztosítjuk az állomány folyamatos felfrissítését.

Néhány mondatban rögzítsük, hogy a költségvetésben biztosított könyvbeszerzési összeg elegendő volt-e.

Milyen társadalmi érdemi segítséget kaptunk az állomány alakításához, kiket vontunk be a megbeszélésekbe stb. (Pl. Új könyvek c. tájékoztató felhasználása.)

Néhány mondatban az állományfeltárási munkát is elemezzük: pl. a raktári katalógus, a betűrendes katalógus állapota, van-e katalógus a helytörténeti dokumentumokról? (Nemcsak a könyvtár állományába tartozókról, hanem minden ismert dokumentumról, amely a településre vonatkozik.)

- c) Az olvasók számának alakulása.

Az összes olvasók száma (az előző évi és az ide); a település lakosságának hány százaléka olvasó.

Hasonlítsuk össze a lakosság kor és foglalkozás szerinti megoszlását, az olvasók ilyen jellegű megoszlásával — az egymás mellé állított csoportok adatai világosan megmutatják, hol vannak eredmények és hiányosságok.

Figyelmet kell szentelni a szünetelő olvasókra. Tanulmányozni kell, kik, mikor és miért maradnak el a könyvtárból.

Kiket vontunk be az olvasótoborzásba, mit tettek, hogy növekedjék az olvasótábor.

- d) A forgalom (kölcsonzés) elemzése (előző évi és ide). A kölcsönzött kötetek száma, az egy olvasóra jutó kölcsönzött kötet.

A kölcsönzött kötetekkel kapcsolatos elemzést is el kell végezni az állományelemzéshez hasonlóan.

A százalékos arányokat kifejező számokat az állományrészek százalékos arányai mellé kell helyezni, s így világosan látható, hogy az állományrészek arányainak megfelelnek-e a kölcsönzött kötetszámok. (Pl. ha a társadalomtudományi művekből mennyiségileg, minőségileg megfelelő arányú művekkel rendelkezünk és ennek ellenére a kölcsönzött kötetek forgalma mégis nagyon kevés, akkor meg kell vizsgálni a lemaradás okát: megfelelő propagandát végeztünk-e stb.)

- e) A propaganda vizsgálata.

A könyvtár, a könyvek népszerűsítésére milyen plakátokat, felhívásokat használtunk fel, pl. a nyitva tartási időt a település minden forgalmasabb helyén kifüggesztették-e.

Az olvasótoborzás milyen mértékű volt, kik segítettek ebben a munkában, a propaganda hiányosságai stb.

Milyen volt az iskolával, az intézményekkel a kapcsolat. A könyvismertetések, könyvszemlék, író—olvasó találkozók, irodalmi estek, kiállítások, a könyv ünnepeinek jelentősége, a költészet napja stb.

A könyvbarátok, művelődési körök, ifjúsági klubok szerepe, jelentősége.

A gyermekfoglalkozások, mesedélutánok hatékonysága.

III. A tárgyév (1975) könyvtári munkájának fő feladatai

A feladatok kijelölésekor újból össze kell vetni a távlati hálózatfejlesztési terv normáit a reális lehetőségekkel. Csak megvalósítható feladatokat tervezünk. A munkatervnek ebben a részében röviden kell megfogalmazni a feladatokat, a megoldási módszereket, személy szerint a „segítőket”, a felelősöket.

A feladatokat az előző év elemző értékelése és a helyes következtetések alapján jelöljük ki.

a) Milyen feladatokat tervezünk a tárgyi feltételek javítására, pl. épületbővítés, bútorzatkiegészítés, fűtés modernizálása stb. (A tanács vezetőivel történő megbeszélés alapján.)

b) Állományalakítás.

A könyvbeszerzési összeg tervezése; mely állományrészeket fejlesszük nagyobb ütemben (kézikönyvek, helytörténeti anyag kiegészítése stb.)

Milyen feladatok szükségesek a feltárási munkához. (Pl. raktári, betűrendes katalógusok, a helyismereti katalógus.)

c) Az olvasók számának tervezése. Az elmúlt évi olvasói létszámhoz viszonyítva milyen mértékű olvasótoborzásra van szükség, melyik foglalkozási, ill. kor szerinti csoportnál szükséges a nagyobb propaganda, kiket vonunk be az olvasótoborzásba.

Az ennek érdekében kifejtett szóbeli és írásos propagandafeladatok.

d) A forgalom, kölcsönzés tervezése.

Mely állományrészek forgalmának növekedését kell emelni, a kézikönyvek, a helyismereti anyag használatának szorgalmazása (pl. iskolai tanulók, fiatalok figyelmének felhívása, versenyek szervezése stb.).

e) A propagandafeladatok megtervezése az előző fejezet e) pontja alapján. Itt rögzíteni kell, hogy milyen szóbeli és írásos propagandafeladatokat tervezünk.

Minden munkaterv tartalmazza a kölcsönzési időt. Helyesnek tartjuk, ha a település forgalmasabb helyein mindenütt megtalálható a könyvtár nyitva tartási ideje. (Ez alapvető propaganda!)

Könyvtári munkatervvel minden könyvtári egységnek készíteni kell. A körzeti könyvtárosnak a helyi tevékenység mellett meg kell terveznie a fiókkönyvtárakkal való foglalkozást is (hálózati és módszertani terv).

Kérünk minden könyvtáros munkatársat, hogy beszámolóját is a fenti szempontok alapján készítse el.

PÓCSI GUSZTÁV

Az Ózdi Kohászati Üzemek műszaki könyvtára és dokumentációs irodájának tevékenysége

Mielőtt a könyvtár történetéről, jelenlegi tevékenységéről írnék — célszerűnek látszik néhány sorban ismertetést adni az ózdi gyár létrejöttéről.

Vállalatunk 1970-ben ünnepelte alapításának 125. évfordulóját. 129 évvel ezelőtt — 1845. május 15-én — a Római Coalitio és a Murányi Unió vezetői hosszú tárgyalások után döntöttek el, hogy Ózdon új vasfinomító és hengerlő gyárat építenek. A mai hatalmas gyár őse az 1848-as szabadságharc idején már termelt. A polgári átalakulás és a kapitalista fejlődés a gyár fokozatos bővülését eredményezte. 1895-ben építették a SIEMENS—MARTIN kemencéket, 1908-ban két kohót, 1912-ben újabb kettőt.

A háborús konjunktúra hatására a gyár fokozta a termelését, a készárutertermelés 280 ezer tonnára emelkedett, a munkáslétszám pedig 7 ezer főre.

1944. december 20-án szabadult fel Ózd. A háborús károk ellenére — a munkások áldozatkészsége és a szovjet hadsereg segítsége nyomán — rövid időn belül megkezdődhetett az új élet formálása, a munka. A gyár 1946. december 1-én már állami kezelésben volt.

Az üzem tovább fejlődött, korszerűbb fejlesztésre azonban csak a 60-as évek elején került sor a nagyolvasztók rekonstrukciójával és az acélmű teljes átépítésével. A gyár jelenleg mintegy 70 melegen hengerelt profilt küld piacra, több mint 1000 féle méretben és 360 féle minőségben. 1972-ben helyezték üzembe a folyamatos öntőműt és épül az új hengermű is. Magyarország egyik legnagyobb kohászati üzeme tehát állandó fejlődésben van.

A gyár rohamos fejlődésével lépést tartott a szakemberképzés is. A műszaki tudományok gyors fejlődése azonban elengedhetetlenné tette a szakirodalom rendszeres tanulmányozását, az elmélet és a termelő munka gyors összekapcsolását. Ennek egyenes következménye, hogy ma a vállalat dolgozóinak rendelkezésére áll egy gazdag könyv-, fordítás- és folyóiratanyagot tartalmazó szakkönyvtár.

Könyvtárunk keletkezéséről és múltjáról el kell mondani, hogy a Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű Rt. budapesti központjában a század elején már jelentős, főként külföldi szakkönyv- és folyóiratgyűjtemény volt. Az államosításokat követően 1947-ben Ózdra került az rt. könyvtárának mintegy 5000 kötetnyi állománya, s ettől kezdve már rendszeres állománygyarapítás és részleges könyvtári feldolgozás folyik. Újabb 10 év múlva, az 50-es évek végén a vállalat vezetői úgy látták, hogy a műszaki könyvtárat tovább kell fejleszteni. Elkezdődött a céltudatos szerzeményezés, a betűrendes és az ETO-rendszerű szakkatalógus készítése. 1960-ban a könyvtár reprezentatív környezetben, a Technika Házában kapott helyet. 1961-ben kezdtük meg a rendszeres szakirodalmi tájékoztató tevékenységet. Felismertük a szakirodalmi tájékoztató munka fontosságát, túléptünk a hagyományos könyvtári munka keretein. Megkezdtük a külföldi szakfolyóiratoknak — mint primer szakirodalomnak — a rendszeres gyorsfeltárását címfordításokkal és annotációkkal. Az új feladatok megvalósításához minden anyagi feltétel rendelkezésünkre állt.

Fő feladatunkká vált, hogy a kölcsönzés mellett rendszeres témafigyelést és irodalomkutatást végezzünk meghatározott műszaki fejlesztési és kutatási célkitűzésekhez.

Néhány a legfontosabb témák közül:

- ércelőkészítés,
- gazdaságos kokszfelhasználás,
- a nagyolvasztó tűzállóanyagai,
- oxigénes acélgyártás,

- a nyersvas és az acél kéntelenítése,
- acélüstök,
- könnyített profilok hengerlése,
- új dróthengerművek,
- folyamatos öntés,
- jól forgácsolható acélok,
- időjárásnak ellenálló acélok,
- rugóacélok,
- automata acélok,
- automatizálás a kohászatban,
- üzemszervezés és gazdaságosság,
- vezetés és döntés,
- ergonómia,
- futorológia,
- iparvasúti üzem,
- tervszerű megelőző karbantartás,
- value engineering,
- marketing.

A felsorolt 22 téma csupán egyötöde az 1961 óta figyelt témaköröknek. A szakfolyóiratok rendszeres feltárása és annak szakembereinkhez való eljuttatása magyar nyelven, állandóan fokozta az érdeklődést, következőképpen jelentősen megnövelte a könyvtár látogatottságát. 1963-ban már nehézségek mutatkoztak a fordítási igények kielégítésében, ezért állandó műszaki fordítói csoportot kellett létrehozni. Jelenleg 5 fordító dolgozik, akik angol, orosz, német és francia nyelvű szövegek fordítását végzik.

1962-ben volt az első ózdi műszaki könyvkiállítás és könyvankét. Ettől kezdve minden évben megrendeztük. Az utóbbi három évben az ankétokon már műszaki előadás is elhangzott.

A műszaki könyvtár és dokumentációs iroda 1966-ban és 1973-ban — szakemberek segítségével — érdekes és fontos felmérést végzett a szakirodalom rendszeres felhasználásának hatékonyságáról. 1966-ban 12, 1973-ban pedig már 22 témát dolgoztunk fel az alábbi szempontokból:

- az egyes kutatási témákat végző mérnökök és technikusok száma (esetleg team),
- a témában ténylegesen kölcsönzött, felhasznált szakirodalom száma tételesen,
- a feldolgozott téma gazdasági eredménye, kihatása; várható üzemi megtakarítás és a bevezetett műszinttervből eredő tényleges haszon mértéke,
- az összes megtakarításból a szakirodalom felhasználásának javára írható rész.

Tapasztalataink és az általánosan elfogadott elv alapján — a szakirodalom javára írható mérték 20 százalékot tehet ki. Az előbb említett 34 műszaki téma esetében az előkalkulált és a tényleges megtakarítás összege közel 200 millió forint volt.

Ki kell emelni, hogy mérnökeink, technikusaink és közgazdászaink nemcsak nagy érdeklődést tanúsítottak a felmérés iránt, hanem a legnagyobb készséggel álltak a könyvtár rendelkezésére. Ez azt is bizonyítja, hogy a szakkönyvtárnak a vállalat egész területén kitűnő kapcsolatai vannak. A jó kapcsolat pedig az eltelt közel 14 év következetes és lelkes könyvtári munkájának köszönhető.

A tájékoztatási tevékenységben felhasználjuk a központi szervek kiadványait. Gondot fordítunk azonban arra is, hogy legyen saját kiadványunk. Tíz éven át „Szakirodalmi tájékoztató” címmel, jelenleg pedig „Ózdi acél” elnevezéssel kerül kiadásra.

Szakirodalmi tájékoztatási tevékenységünk egyik fontos része a technológusokból és kutató szakemberekből álló irodalomkutató bizottság rendszeres munkája. Ez a csoport 3 hetenként — a címfordításokat követően — a külföldi szakfolyóiratokat részletesen áttanulmányozza, a hasznosítható szakkikkeket feltárja.

A könyvtár fontosabb statisztikai adatai 1973-ban:

— a kölcsönzők száma:	1 668 fő,
— a kölcsönzött kötetek száma:	21 222 kötet,
— a kölcsönzött kötetek napi átlaga:	78,5 kötet,
— a könyvállomány:	25 343 kötet,
— az állománygyarapításra felhasznált összeg:	333 ezer forint.

Meggyőződéssel mondhatom, hogy könyvtárunk dolgozói mindig lelkesedéssel és hivatástudattal végezték és végzik munkájukat. Ezért a jutalmazás sem marad el. Könyvtárosaink 14 év alatt hét esetben kaptak vállalati, vagy ennél magasabb kitüntetést. Éspedig: négy kiváló dolgozó jelvény, egy miniszteri dicsérő oklevél, egy OMKDK főigazgatói dicséret és egy Szocialista kultúráért jelvény.

Közismert tény, hogy az ún. információáradat hatása alól egyetlen gazdasági egység, egyetlen üzem sem vonhatja ki magát. Gazdasági vezetőink tudják, hogy megfelelő információszolgáltatás nélkül helyes döntést hozni nehéz. A **TUDOMÁNY—TECHNIKA—TERMELES** eivi sorrend szinte teljes mértékben érvényesül.

Vállalatunknál több mint 600 szocialista brigád dolgozik. Kulturális vállalásaik teljesítéséhez könyvtárunk velük szocialista brigádszerződéseket köt, s számukra külön könyvtári tájékoztatót adunk ki.

Az Ózdi Kohászati Üzemek fejlesztése, korszerűsítése tovább tart. Ez a műszaki fejlesztési és kutatási részlegek szakembereire újabb feladatokat ró. A műszaki könyvtár és dokumentációs iroda e tervek és feladatok ismeretében a jövőben is mindent el fog követni, hogy tevékenységével megfelelő színvonalon szolgálja a vállalat érdekeit.

CSANK JENŐ

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság Könyvtárugeye című kiállítás a megyei könyvtárban (Fotó: Bucsi)

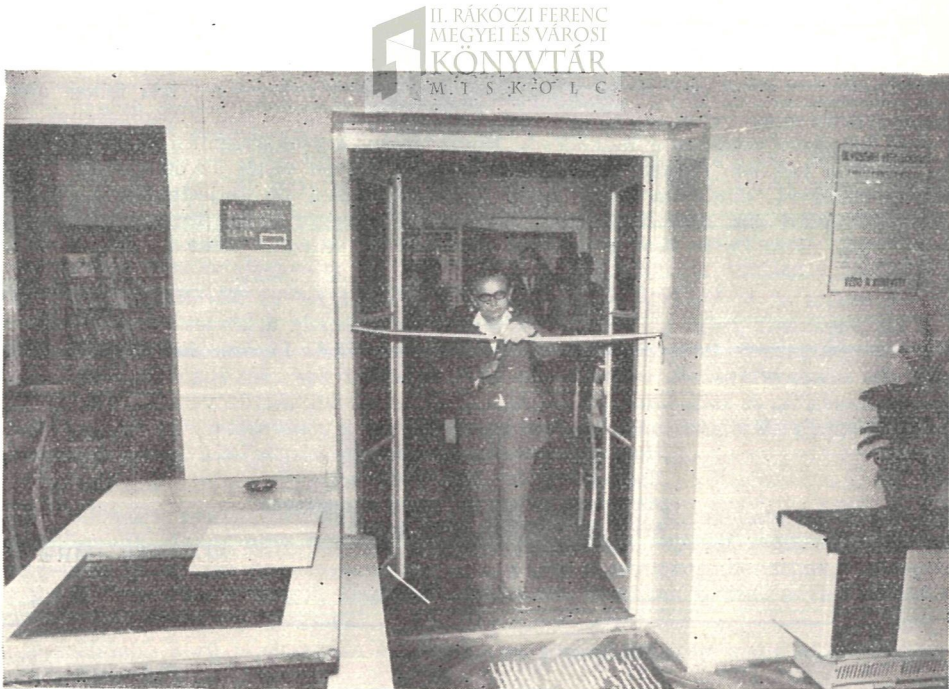
Petőfi-emlékkönyvtár Lak községben

Július 5-én az edelényi járás Lak községében sokan öltöztek ünnepőbe fiatalok, idősebbek egyaránt, és indultak a művelődési házba. Új könyvtár, PETŐFI-EMLÉK-KÖNYVTÁR avatására gyűltek össze.

Eleget téve a község meghívásának, eljött ünnepelni Hegyi Imre, a HNF megyei bizottságának titkára, országgyűlési képviselő, Lázár Jenő, a megyei tanács Edelényi járási Hivatalának elnöke, Nagy Béláné, a HNF járási titkára és Gulyás Mihály író, a Napjaink c. folyóirat főszerkesztője is.

Stuhán Gyula, a körzet párttitkára köszöntötte az ünnepőket. Fábíán Zoltán, a Magyar Írók Szövetségének titkára mondott avatóbeszédet, és átadta a nagyon otthonosan berendezett, 80 négyzetméter alapterületű, háromhelyiséges könyvtárat a község lakóinak. A szép könyvtár láttán örömet és köszönetét fejezte ki a nemes összefogásért, amely a Petőfihez méltó könyvtárat létrehozta. Szólt a helyi tsz példás támogatásáról, a könyvtárépítéshez és berendezéshez nyújtott mintegy 20 000 forint segítségéről.

A könyvtárat Kovács János tanácselnök vette át, aki megköszönte a Művelődésügyi Minisztérium 50 000 forintos támogatását. Szólt arról, hogy az építkezés mintegy 120 000 forintjába került a községnek is, de megérte, mert szép, korszerű és vonzó lett a könyvtár. Kiemelte, hogy a járási könyvtár munkatársai, Augusztynyi Béla és Slezsák Imre a könyvtár tervezésétől a berendezés beszerzéséig, az intézmény felszereléséig a tanács segítségére voltak. Megköszönte a község dolgozóinak a könyv-

Fábíán Zoltán író felavatja a Petőfi-emlékkönyvtárat Lak községben

A könyvtár olvasóterme

II. RAKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

tár építésén végzett társadalmi munkát. Befejezésül a művelődési ház lelkes amatőrjei színvonalas Petőfi-élműsorral kedveskedtek az ünneplő közönségnek.

A könyvtár megkezdte működését. Hocza Jolán, a szakigazgatási szerv vezetője, aki nagyon lelkesen támogatja és következetesen szívén viseli az ötközséges körzet művelődésügyét, elmondta, hogy nagy áldozatok árán, de teljesítették a Petőfi-élműsor címvételére tett vállalkozásukat. Évente 10 000 forintot fordítanak könyvvásárlásra. Ez az összeg 5 forint lakosonkénti átlagot jelent (a megyei átlag 3,2 forint).

A tanács az öt könyvtárba összesen 30 féle napilapot és folyóiratot fizetett elő. Lak 1000 lelkes község. A Petőfi-élműsorban, amely a körzet központi könyvtára, ez év január 1-től 36 órás munkaidővel és ebből 24 órás kölcsönzési idővel dolgozik a könyvtáros.

Úgy véljük, e szép könyvtár létrehozásával Lak község és vezetői sokat tettek azért, hogy Petőfi szavai mielőbb beteljesedjenek:

*„Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!”*

SLEZSÁK IMRE

A diósgyőri Petőfi-emlékkönyvtár szakmai előkészítéséről

Ha Miskolcon új lakótelepet emlegetnek, akkor az Avas déli oldalán épülő lakótelepre gondolunk. A diósgyőri városközpont kétéves múltjával már részévé vált a városnak: naponta emlegetjük, keresztül utazunk rajta, a régi patinás Diósgyőr központja lett. Mi — akik a városközpontban lakunk, vagy ott dolgozunk — érezzük, hogy nincs még ennek a lakónegyednek „levegője”. Nincsenek parkok, árnyas pihenőhelyek, ahol jólesik üldögélni, beszélgetni. Nincsenek szolgáltató intézmények, de a legelszomorítóbb a kulturális intézmények képe. A régi kerületi művelődési ház nem tudja a hirtelenében kilencezer lakossal megnövekedett városrész igényeit kielégíteni. Könyvtárról pedig csak jövő időben beszélhetünk: a jelenlegi Ady Endre Fiókkönyvtár 1650 olvasójával egy 70 négyzetméter alapterületű helyiségben, telezsúfolva könyvvel — már nem könyvtár. A közeljövőben problémánk megoldódik.

A volt leányiskola épületét mindenki ismeri Diósgyőrben. 1758-ban épült, emeletes, barokk épület, valamikor a váruradalomhoz tartozott. Fekvése ragyogó: Diósgyőr központjában, az üzletek és az épülő szolgáltatóház közelében. Az épület belső terének átalakítása után 320 négyzetméteres, kétszintes könyvtárat kapunk. Örülünk ennek a műemlék, de belülről korszerűen átalakított épületnek, mely a történelmi Diósgyőr és a szocialista jelen közötti folytonosságot érzékelteti.

Ebben az épületben szolgáltatásaiban is városi rangú, B-típusú könyvtárat akarunk megnyitni, felnőtt- és gyermekrészleggel, komoly kézikönyvtárral. A város és a minisztérium — a Petőfi-emlékkönyvtár akció keretében — anyagilag támogatja az építést. Nekünk pedig hosszú, alapos szakmai előkészítő munkát kell elvégeznünk az átköltözésig.

Mit tettünk eddig?

Megkezdtük: a gyermekkönyvtár kézikönyv-állományának kialakítását, a gyermekkönyvtár kölcsönzési állományának nagyarányú növelését, a felnőtt könyvtár idegen nyelvű kézikönyvtárának kiépítését. Mindezeket a könyveket feldolgozás, katalógizálás után csomagoljuk, és a raktárunkba szállítjuk.

Összeállítottuk az 1975-től megrendelendő külföldi folyóiratokat, kétszeresére növeltük magyar nyelvű folyóirataink, hetilapjaink számát. (Összehasonlításképpen: 1973-ban 58 féle folyóiratot gondoztunk, 1974-től 90 félet.)

A szakmai előkészítési munkákból nem hagyható ki a katalógusok bővítése, javítása sem. Szakkatalógusunk és betűrendes katalógusunk a tényleges állapotot tükrözi. Januárban megkezdtük a szakkatalógus revízióját.

Igen fontosnak tartjuk a szakkatalógust a tájékoztató, nevelőmunka szempontjából. Tapasztalataink szerint rendszerező felépítésénél fogva az áttekinthetően osztólapozott szakkatalógus nemcsak akkor segítség az olvasónak, ha egy bizonyos tárgyú könyvet keres, hanem bűvárkodásra is ingerel. Ezért készítjük nagyon gondosan az osztólapokat. Természetesen a fenti katalógusrevíziót a raktári katalógus alapján csináljuk, tehát egyúttal azt is rendbehozzuk.

Mit kell tennünk a jövőben?

A különálló gyermekkönyvtári részleg szak- és betűrendes katalógusát össze kell állítanunk. Tehát nem vesszük ki a gyermekrészleg anyagát mostani, minden könyvünket tartalmazó katalógusunkból, hanem külön katalógust készítünk. Kb. egy éve gyűjtjük a cédulaanyagot. Nagyobb munka lesz azonban a régi anyag katalógizálását visszamenőleg elvégezni.

A szélesebb körű tájékoztatás érdekében az alapkatalógusok mellé különkatalógusokat készítünk.

Melyek ezek?

Olvasóink régi kívánságának teszünk eleget a sorozatok katalógusának elkészítésével. Irodalomtudományi katalógusunk alapjai megvannak. Évek óta gyűjtjük a népművelési propagandairoda által küldött anyagot. Ugyanígy gyűjtjük a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gondozásában megjelenő Társadalomtudományi katalógust. E két katalógus a legfontosabb cikkanyagok, recenziók, tanulmánykötetek tárgyszavas feldolgozása. Megemlítem még különkatalógusaink fontos kiegészítőit, a havonta megjelenő Látóhatár cikkbibliográfiáját és a Társadalomtudományi információ című, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár negyedéves kiadványát.

Ezeket a munkákat 6—8 hónap alatt kívánjuk elvégezni. Figyelembe véve olvasóink magas számát és 30 ezer kötetes állományunkat, nem kis feladat ez. De örömmel tesszük, remélve, hogy a Petőfi-emlékkönyvtár szolgáltatásai elnyerik majd olvasóink meglegedését.

KOPASZ ERZSÉBET

Gyermekfoglalkozás a megyei könyvtárban

(Fotó: Bucsi)

Nem voltam ott a könyvtárak születésénél, de a bölcsőt még ringattam. Milyenek is voltak az első évek? Hogyan is lettem könyvtáros?

1950-ben a miskolci körzeti könyvtár felajánlotta szülőfalum tanácsának, a finkei tanácsnak is, hogy hozzon létre könyvtárat, csak könyvtáros és szekrény kell a könyvek elhelyezéséhez, a könyvet adják ők. A tanács vezetőinek választása rám esett, de hogy miért éppen énrám, az talán korábbi keletű volt.

1947–48-ban nagy lendülettel fogtunk néhányan fiatalok a kultúrmunkához. Színdarabot tanultunk, színpadot építettünk az elhagyott urasági épületbe. És hogy ifjúsági szervezetünknek is legyen valamilyen otthona, a kastélyhoz tartozó istállót tettük rendbe, rendeztük be a lehetőségekhez képest elég szépen.

Ebbe a „klubba” én szereztem néhány könyvet. Inas voltam, vasasztergályos tanuló ebben az időben Diósgyőrben. Esténként az üzem ifjúsági szervezetének klubjába jártam és a szórakozás, a tanulás mellett jutott idő arra is, hogy segítsek a könyvtárosnak. Így aztán már némi gyakorlattal, bátran vállaltam a könyvtárvezetést. Kb. 200 kötet könyvet hoztunk Miskolcra. Egy régi ruhásszekrényt kaptam a könyveknek, és azt a tanács egyik irodájában helyeztük el. Hetente egyszer, vasárnap kölcsönöztem. A fiatalok szívesen jöttek, az idősebbeknek meg küldtem vagy magam vittem könyvet.

Elég jól ment a munka. Úgy emlékszem, valamelyik nemzeti ünnepen még dicséretet és könyvet is kaptam. Nagyon örültem az elismerésnek. Egyszer viszont elmulasztottam a havi jelentés beküldését. A körzeti könyvtárban, amely akkor Miskolcon, a megyei tanács épületében, a mai levéltár földszinti helyiségeiben volt — a mulasztás miatt azzal fenyegettek meg, hogy kevesebb könyvet kapok máskor, ha nem küldöm be a jelentést. Nem került sor a büntetés végrehajtására.

1951 telén egyhetes könyvtáros tanfolyamon voltam Miskolcon. Itt ajánlotta fel Szőnyi László, aki az egyhetes tanfolyam vezetője volt, hogy vállaljam el a szervezés alatt álló Edelenyi Járási Könyvtár vezetését. Szerettem a kultúrmunkát, mint községi könyvtáros megszerettem a könyvtárosi teendőket is. Elvállaltam.

1952 ősze volt akkor és 20 éves voltam.

Néhány napot a szikszói körzeti könyvtárban töltöttem, utána belekerültem a mély vízbe és úsznom kellett.

Első feladatam a járási könyvtár berendezése és felavatásának megszervezése volt. Vasúton megérkeztek a bútorok, sötét fenyőfa állványok, két nagy íróasztal, hatalmas kölcsönzőpult és egy gépipíróasztal. Két helyiség berendezésére volt elegendő. Előbb magam láttam munkához, majd néhány hónap múlva másodmagammal dolgoztam, és egy év múlva a harmadik létszámot is megkaptuk.

Kaptam egy vadonatúj 125 köbcentis motorkerékpárt. Ez nagy szó volt, rang volt akkoriban, de télen-nyáron menni kellett vele. Rettenetesen rosszak voltak az utak, mégis, egyedül alig utaztam vele, mindig volt útitárs. Nagyon féltettem ezt a segítőtársat. Sokszor, nagyon sokszor tankon, vagy hátsó ülésen keresztüldobott zsákban szállítottam vele a járás községeibe a könyveket. Csomagolópapírt, de általában papírt alig lehetett kapni, a boltból vásárolt staniszlikra írtuk a hivatalos leveleket. Sok levél ment ki valami ilyenféle szöveggel: „Ha könyvet akar kapni, hozzon vagy küldjön be zsákot”. Ment a könyv, utazott a zsákokban, vonaton,

motorkerékpáron, szekéren, mikor hogy. Ha nagyon nagy hideg volt, hosszú évekig lovas kocsin mentünk a vasútállomástól a távoli községekbe, és hogy gazdaságos legyen az út, cserekönyvet is vittünk magunkkal. Többen mentünk, az egyik munkatárs az egyik községben, a másik a másik községben szállt le a szekérről. Visszafelé sorban szedte fel a szekér a munkatársakat. Ha hideg volt, forralt bort tettünk a táskába. 1953-ban 14 új könyvtárat szerveztünk.

Jelentős feladat volt egy-egy könyvtár megszerzése, a feltételek megteremtése. Akadályt nem ismertünk. Terv volt, célkitűzés volt és teljesíteni kellett. A nagy cél: minden településen legyen könyvtár. Szekrény sem, pénz sem volt, valahogy mégis mindenütt megtaláltuk a megoldást. Ládbesenyő község könyvtárának első szekrényét egy régi menyasszonyi láda átalakításával, bepolcozásával készítettük a tanács elnökével együtt. Szendrőládon adóba lefoglalt ruhásszekrényből, Szín községben pedig a padlásról leszedett deszkából készítettünk polcot.

Na és a propaganda?

Nem volt könnyű feladat. Villany csak néhány községben volt. A maximálmpás vetítógép volt a csábítóeszköz. De sokan összejöttek egy-egy vetített képes előadásra. Emlékszem, 1953-ban sorra vetítettem Petőfi János vitézének diafilmváltozatait. Ez még a csasztuskás korszakban volt.

A termelés segítésének egyik szorgalmazott eszköze a felolvasás volt. Persze nem a kultúrházban, vagy a klubban, hanem a munkavégzés színhelyén, az aratóföldön, a cséplőgépnél stb. Vasárnap pedig, falusi szokás szerint, a kapuk előtt üldögélő embereknek. Ez úgy ment, hogy a köszönés után beálltunk a munkába és amikor pihenőt tartottak, reggeliztek vagy ebédeltek, előhozakodtunk, hogy tulajdonképpen miért is jöttünk, és elkezdtük a felolvasást.

Közben az olvasók száma és a kölcsönzött kötetek száma magasra ívelt. A lakosság megszokta a könyvtárakat, kezdett igényeket támasztani velük szemben. Nőtt a könyvvállomány. A könyvszekrények kicsinek bizonyultak. A könyvtárak kinőtték bölcsőjüket. Az ötvenes évek derekán jártunk már akkor. Régen volt, nagyon szép volt, a könyvtárak hősckora volt ez az időszak.

Erős, egészséges könyvtári hálózatnak ünnepelhetjük a 25 éves évfordulóját, annak reményében, hogy ünnepeltünk még szebb, erősebb lesz a következő években.

Mi, akik figyelemmel kísértük, segítettük korszerűsödését, fejlődését, mi magunk is sokat változtunk, korszerűsödtünk az elmúlt évek alatt.

25 év hosszú, nagyon hosszú idő. A születésre emlékezve lapoztuk vissza a történelem lapjait a lendületes, bátor, de nehéz kezdetet.

SLEZSÁK IMRE

Tapasztalatcserén a szombathelyi járásban

Mindig jó érzés ismerkedni, tapasztalatokat cserélni más vidékek könyvtárosai-
val. Ilyen élményben volt részünk, amikor ellátogattunk Vas megyébe, hogy tanul-
mányozzuk a szombathelyi (központi) járás hálózati és módszertani munkáját. Nincs
lehetőség, hogy a látogatás minden részletére kitérjek, ezért csak néhány fontosabb
tapasztalatomat írom le.

A szombathelyi (központi) járás hálózati csoportja három főből áll. (Egy cso-
portvezető és két instruktor.) Szervezetileg a megyei könyvtár módszertani osztályán
belül önálló csoportot képez, külön munkaterv, illetve munkarend szerint működik.

Az első látogatási napon megismerkedtünk a megyei könyvtár belső munkájá-
val. Majd Zelles Ilona csoportvezetővel folytattunk eszmecsere-t, a központi járás
hálózati munkájáról. Érdeklődéssel tanulmányoztuk 71 könyvtári egységükből 34-nek
letéti rendszerű könyvellátását. Ennek lényege a következő: a megyei könyvtár
feldolgozó osztályától a csoport készen kapja meg a könyveket. A csoport feladata
(két munkatárs végzi ezt) az irányított könyvcseré lebonnyolítása. A 34 községet a la-
kosság száma alapján három fő csoportra osztották:

„A” típus 800 lakos felett	10 község,
„B” típus 500—800 lakosig	10 község,
„C” típus 500 lakos felett	14 község,

Az ellátás lebonyolításához a községeket két nagy csoportra osztották:

1. csoport

„A” típusból 5 község
„B” típusból 5 község
„C” típusból 7 község

2. csoport

„A” típusból 5 község
„B” típusból 5 község
„C” típusból 7 község

Minden községnek van párja, tehát az irányított anyagot a meghatározott köz-
ségek között cserélik. A csoport dolgozószobájában elhelyezett polcokon a község
neve mellett feltüntetik, hogy melyik községnek adja tovább az irányított anyagot.
Így külön feljegyzésre nincs szükség, a cserék lebonyolítása egyszerűbb, gyorsabb.
A könyvek letétlapjára „irányított” feliratú bélyegző kerül, s így a dátum (letétele-
adás ideje) és a megkülönböztető felirat alapján az adott község letétlapjai közül
kiszedhető a csereanyag. (Elhatároztuk, hogy körzeti könyvtárainkban ezt a módszert
mi is bevezetjük.)

Nagy eredménynek tartom, hogy mind a 71 könyvtári egység önálló helyiség-
ben van. Könyvbeszerzési keretük 1974-ben 337 700 forint. (A miskolci járásban
1973-ban 199 600 Ft volt.) 1973-ban az egy lakosra jutó könyvbeszerzési összeg 5,6 Ft
(a miskolci járásban 2,5 Ft), és az egy lakosra jutó könyv: 2,6 kötet (a miskolci
járásban 1,6 kötet). Tehát a járás könyvellátottsága lényegesen jobb, mint a mis-
kolci járásé.

A hálózati csoport 1974-ben 24 000 forint teljesítménykerettel rendelkezik. (Ná-
lunk 9000 Ft.) Ezt az összeget célfeladatok alapján osztják ki. Néhány célfeladatot
felsorolok:

— olvasói és forgalmi tervszámok teljesítéséért	200—300 Ft
— a jó állománygyarapítási munkáért	100—150 Ft
— sikeres író—olvasó találkozó szervezéséért	100 Ft
— rendszeres gyermekfoglalkozásokért	100—200 Ft
— az alapfokú könyvtárosi vizsga letételéért	100—300 Ft

Az értékelést félévenként végzik és osztják ki a teljesítménydíjat.

A második napon több könyvtárat meglátogattunk. A bükki községi könyvtár-

ban a tiszteletdíjas könyvtáros olyan szakkatalógust szerkesztett, amelyet nálunk csak Sajószentpéteren (a volt járási könyvtárban) találhatunk. A csepregi főhivatalú könyvtáros mutatott egy újszerű beiratkozási naplót, amelyet a megyei könyvtár adott ki. Gencsapátiban is nyitva tartási időben látogattunk a könyvtárba, szép rendet, tisztaságot, kulturáltságot találtunk. Náraiban pedig letéti könyvtárat láttunk, tehát gyakorlatban figyelhettük meg az irányított könyvcsereét.

A könyvtárak nyitva tartási ideje, munkarendje, a könyvtárosok tiszteletdíja általában megegyezik a miskolci járásával. A hálózati csoportvezető, miként mi is, különös gondot fordít a járási és községi szervekkel kialakítandó jó kapcsolatra. Testületi üléseken rendszeresen részt vesznek, sőt szakmai segítséget adnak az írásos jelentések elkészítéséhez. Minden alkalmat megragadnak, hogy segítsék a könyvtárak munkáját.

Hasznos volt ez a látogatás. Egy kicsit ellenőrizhettük a mi munkánkat is, miben vagyunk előbbre, miben maradtunk le.

SERFŐZŐ JÁNOS

A megyei könyvtár sokszorosító üzemében

A népi Lengyelország és a könyv: hű fegyvertársak (1944. július 22.—1974. július 22.)

A népi Lengyelország felszabadulásának és alkotmányának idején három-évtizedes történelmi szakaszára tekint vissza. Kiáltványa — Manifest Lipcowy —, amelyet a Lengyel Nemzeti Felszabadítási Bizottság Chelmben, az első felszabadult kisvárosban tett közzé, magában foglalta a döntést az ország teljes felszabadítására, lerakta benne az új társadalmi és gazdasági rendszer alapjait. Fordulópontot jelentett a nemzet életében: maga a dolgozó nép, a munkásosztály vette kezébe a hatalmat. Örökségül csupa romokat, háborús sebeket kapott, de a hét évtized harcaiban megedződött munkásosztály vállalta romba döntött hazája újjáépítését, az új, szocialista rendszer alapjainak lerakását.

1939 szeptember elsején támadta meg a hitleri Németország Lengyelországot. A második világháború borzalmait szinte a nemzet pusztaságát sodorták végveszélybe. Anyagi és kultúrkinccsei mellett legkeservesebb volt embervesztése: több mint 800 ezer halott a hadműveletek során, de mintegy hatmillió lengyel állampolgárt irtott ki a hitleri fasizmus! A szeptemberi hadjárat idején a menekülteknek testvéri jobbot és minden lehető segítséget megadott a magyar nép. A Trybuna Ludu egykori budapesti levelezője írt a lap 1968. szeptember 8-i számában erről az életmentő segítségről: „A lengyel—magyar barátságnak ez a fejezete nagyon jól ismert a mi társadalmunkban. Gyakran tér hozzá vissza a sajtó, több írás bekerült az irodalomba, sok más pedig maguknak az eseményeknek a résztvevői hagytak ránk...” Antoni Kruczkowski újságíró idézi Erdmannsdorff német követ Berlinbe küldött táviratát: „Meglépoen nagyszámú lengyel katonai személy magyar területre történt átlépése azt eredményezte, hogy ezeket először ideiglenesen falusi magánzállásokon helyezték el, hol őrzésük nehéz...”

Hogy az egész magyar nép egységesen kiállt a lengyel menekültek ügyében, erről Dobi István is szól önéletrajzi művében (Vallomás és történelem): „...A közös magyar—lengyel határon ezrével és tízezzel jönnek át a menekültek és ebben az esetben nincs okunk szégyenkezésre... Éjjel-nappal jöttek a menekültek, a katonák hóban-fagyban velük cipekedtek a Kárpátokban, talán negyedmillió ember is lehetett, akik átjöttek, nálunk kerestek menedéket. Dr. Antall József, a Belügyminisztérium szociális osztályának vezetője kapott megbízást a menekültügyek intézésére... Az első ezer menekültet borsodi parasztok fogadták be, sem a lengyelektől, sem az államtól nem fogadtak el semmi ellenszolgáltatást. Az egész országban épültek a táborkok. Balatonboglárt amolyan lengyel központtá szervezték...” Idézzük újra Kruczkowskit: „Mindaz, amit megtettek a magyarok a második világháború idején a hazájukban élő lengyelek érdekében, jelentősen túllépi a nemzetközi jognak a menekültek irányában biztosított alapvető kereteit. Ennek egyik példája az, hogy megkönnyítették az utat a lengyel katonák számára a hitleri birodalom ellen harcoló egységekbe. A másik pedig: a Magyarországon maradó lengyelek számára, akik között sok nő és gyermek is volt, a világháború éve alatt a normális életfeltételek megteremtése és biztosítása...”

Ez a széles körű szociális és kulturális tevékenység, amelyet a Budapesten működő Lengyel—Magyar Bizottság fejtett ki, egészen a német megszállásig folytatódott. Ekkor azután bosszút álltak a lengyeleken, de a magyarokon is. Bebörtönözték, elhurcolták Henryk Slawikot, a bizottság vezetőjét. Erre a sorsa jutott dr. Antall József is.

Mialatt a háború és a tömeges népiirtás folyt, a megszállt lengyel területeken egyre szélesebben bontakozott ki a nép önvédelmi harca. 1942 januárjában megalakult a Lengyel Munkáspárt, márciusban pedig a Fialok Harci Szövetsége. Szov-

jet földön jött létre a Lengyel Hazafiak Szövetsége. 1943—1944 fordulóján alakult meg az Országos Nemzeti Tanács.

Az akcióegység érdekében az Országos Nemzeti Tanács megalakította a Nemzeti Felszabadítási Frontot. Az 1944. december 31-én megalakult ideiglenes kormány helyébe lépett 1945. június 28-án a nemzeti egység kormánya. Közismert, hogy a hitleristák bosszújának áldozatául esett a főváros, melyet 95 százalékban romba döntöttek.

Újjáépítésében az egész ország részt vett. Hallatlan erőfeszítések árán, 50 milliónál is több munkaóra önkéntes megajánlásából született újjá Varsó. A főváros felszabadulásának 20. évfordulójára a legmagasabb kitüntetést kapta: a Grunwald Keresztet.

„Jeszcze Polska nie zginela”: „Nem vezett el Lengyelország”, ahogy a nemzeti himnusz is hirdeti a történelmi igazságot. Számunkra, akik az írott szó munkásai vagyunk, kettős öröm ez az ünnep. A hitleri megszállók kíméletlenül pusztították a lengyel kulturális élet dolgozóit és hordozóit. Dr. Janusz Durko, Varsó Városterületi Múzeumának igazgatója közli a fővárosról készült fotóalbumhoz fűzött tanulmányában: 1945. január 15-én, tehát a felszabadulás előtti napokban a németek felgyújtották a közkönyvtárat, odaégett 300 ezer kötet, köztük pótolhatatlan ősnymtatványok. Felgyújtották valamivel korábban a Nemzeti Könyvtárat és a Krasinski Könyvtárat is, ahol a nemzeti kultúra legrégebb írásos emlékeit őrizték. Az elpusztult könyvtárak, levéltárak, gyűjtemények és kéziratok miatti veszteség elérte a 85 százalékot. 1945 március elsején mondta Poznan városában az életben maradt egyik iskolafelügyelő: „A hitleristák pusztították a múzeumok kiállított tárgyait. A városi könyvtárat egészében megsemmisítették.” S ma, mikor ünnepel az egész újjászületett Lengyelország, joggal mondhatjuk a sok szép lengyel könyv láttán: *Ksiega polska nie zginela! Nem pusztult el a lengyel könyv, él és hirdeti: megbecsült, hű fegyvertársa nemzetének!*

A népi Lengyelországban 30 év óta mélyreható, nagy gazdasági, társadalmi és kulturális átalakulások mennek végbe. Itt is keményen harcolt a régi az újjal, a haladás az elmaradottsággal. A könyv, a sajtó, komoly, hatékony eszköz, fegyver a szocialista nevelésért vívott harcban. Ezért — mint A. Walek írja — a könyvtárosoknak, a könyv terjesztőinek minden oldalról segítséget kell nyújtani, mert ők a műveltségi színvonal emeléseért vívott harc sokezres hadseregének élvonalbeli katonái. Ez a harc az új ember kialakításáért folyik. A könyv munkásainak nap mint nap igen nagy lehetőségeik nyílnak, hogy hatni tudjanak elsősorban az ifjúságra.

A könyv iránti megbecsülés egyik bizonyítéka, hogy évente egy egész hónapot: május hónapját szentelik a művelődés, könyv és sajtó napjai címen a kultúra ügyének. Ebben a szellemben hangzott el az egyik megnyitón az államelnök részéről a könyv ünnepére: „Akarjuk, hogy fiataljaink ne csupán közömbös szemlélői legyenek ennek a harcnak, hanem öntudatos építői is az új életnek, a kultúra terjesztése ügyének öntudatos harcosai is. Kell tehát a könyv a fiatal kezébe, hogy művelődjék, kell az ipari és mezőgazdasági dolgozó kezébe, hogy emelje szakmai tudását. Fiataljaink — hangzott el a megnyitón — nem csupán szórakozást keresnek a könyvekben, hanem életük és napi munkájuk nehézségeiben segítséget is remélnék általa.”

A lengyel könyvkiadás először az iskolai könyveket és az elpusztított nemzeti irodalmat igyekezett pótolni. Húsz év alatt mintegy 40 kiadványt gondoskodott a szükséges szépirodalmi és szakkönyvek ellátásáról. Elgondolkoztató, amiket Andrzej Wasilewski, a PIW (Állami Kiadó Intézet) igazgatója mondott a LEMP VI. kongresszusa irányelveinek megvitatása alkalmából: „Országunk egy negyedszázad alatt korszakokat lépett előre és a fejlett országok sorába került. Az utóbbi évtizedekben a kulturális javak iránti igények sokszor gyorsabban nőttek, mint ezek kielégítésének lehetőségei. Új viszonyok között egy képzett generáció lépett ki az életbe, sokkal fejlettebb belső szükségletekkel...”

A kiadói főigazgatóság tájékoztatása szerint a kiadók és a nyomdaipar koordinálása nyomán az egyes kiadóknál megjelenő művek összes példányszáma eléri kb. a 123 milliót (1972). Sorrendben a tankönyvek, kézikönyvek, a hazai és külföldi klasszikusok, olcsó és díszkiadások következnek.

Az elmúlt harminc évben kiépült és megerősödött a lengyel könyvtárügy. A nagy könyvtárak az új távlati tervek szerint jelentősen bővülnek. A Varsói Egyetemi Könyvtárat kétmillió kötetre, a Nemzeti Könyvtárat pedig ötmillió kötet befogadására tervezték.

A lengyel olvasásszociológiai vizsgálatok szerint a fiatalok értelmiség és a fiatal fizikai dolgozók érdeklődési köre elég közel áll egymáshoz. Az idős korosztály legszívesebben nyúlt és nyúl ma is a világháborús emlékiratokhoz, a felkelést tárgyaló visszaemlékezésekhez. A Targówek munkásnegyed legnépszerűbb olvasmánya lett a Varsavjan. Az érettebb korú fiatalok, értelmiségiek keresik a nyugati irodalmat. Egyre keresettebbek lettek a tudományos és szakirodalmi művek. A fiatalabbak körében a szovjet népek irodalma vált népszerűbbé. A gyermekek, akiknek szülei napközben otthonuktól távol vannak, a könyvtárosokat keresik fel problémáikkal. A lelkes olvasótábor maga segít új olvasókat beszervezni ismerőseik, barátaik köréből. Nő a modern irodalom iránti érdeklődés. Egyre többet és egyre szívesebben olvasnak. Változatlanul érvényben marad: a népi Lengyelország polgárai és a könyv: hű feyverbarátságban élnek továbbra is.

DOMIN KÁROLY

Szántó Tibor könyvművész kiállítása a József Attila Könyvtárban

Szemle

A baedekerek a jó értelemben vett propaganda és szolgálat jegyében fogannak, így a II. ifj. Horváth István színjátzó fesztivál és nemzetközi tanácskozás rendező bizottsága, valamint a városi könyvtár kiadásában megjelent ötnyelvű rövid városismertetőt a szolgálat szülte.

A Kazincbarcikán megrendezett tanácskozáson húsz hazai és öt külföldi együttes vett részt, akiknek legszükségesebb tájékoztatását a kiadvány hihetőleg jól ellátta, de az egyetlen jó hangulatú Mezey-illusztráció aligha pótol egy mégoly elnagyolt várostérképet. Az idegen nyelvű szövegek hű tükörfordításai az eredetinek.

Ebben az esetben is célszerűnek tartanánk, ha az egyetlen alkalomra szóló baedekert egy ennek az alapján összeállítható reprezentatívabb guide vagy leporellóval cserélne fel a város, ami szerepénél és súlyánál fogva joggal meg is illeti.

Kellemes meglepetés a mezőcsáti Kiss József Nagyközségi Járási Könyvtár és az Egressy Béni Járási Művelődési Központ kiadásában megjelent, Horváth Barna: Adalékok Igrici község önkormányzatának és művelődéstörténetének kezdeteihez c. kiadvány.

A szerző a dolgozatban a XVIII—XIX. századi falusi népéletet vizsgálja.

A néprajzi jellegű munka feldolgozásának alapja a ref. egyház birtokában levő Protocollum 1730-tól vezetett feljegyzései, tehát olyan dokumentumok, melyek kétségbevonhatatlan hitelességűek, hiszen már keletkezésük pillanatában bizonyos ellenőrzésen mentek át.

A munka egyik fő érdeme, hogy a XVIII—XIX. századi egyházi jegyzőkönyvekből a népéletre vonatkozó kutatásait tárja fel és végigköveti azt a 130 évet, mely a feudális magyar faluközösségben oly lényeges változásokat hozott, mert összeesett a felvilágosodás évszázadával.

Az egyházi szervezettel kapcsolatos demokratikus gyakorlat és érzék fejlődésének útján vezet végig az olvasót, és szükséges arányban szemlélteti a Consistorium (presbitérium) jegyzőkönyveiből vett idézetekkel. A fontos nyelvtörténeti dokumen-

tumok ízes olvasmányok is, mert a hivatalos stílus merevségén átüt a népi véleményalkotás közvetlensége. A korban, amelyet tárgyal, még latin nyelven érkeznek a királyi helytartótanács rendeletei, melyeket a prédikátor csak lefordít a felparaszti Consistoriumnak, de az már magyar nyelven örökíti meg határozatait, a püspöki vagy esperesi körleveleket futó levelekké magyaráítja. A magyar nyelvű jegyzőkönyvekkel nyelvünk hivatalossá tételében az állami hivatalokat jóval megelőzte. Anyanyelvi csiszolódásunk tehát valójában falusi szinten kezdődött, és a nyelvújítás gyökerei is ide nyúlnak vissza.

A kiadvány: a „Kazincbarcika 20 éves város” rendezvénysorozat keretében Papp Attila szerkesztésében és összeállításában, a Kazincbarcikai Városi Könyvtár kiadásában 1974-ben jelent meg.

A munka valójában az 1971-es első kiadás javított, bővített megisméltése, amivel akkor a város Miskolcnak kívánt bemutatkozni.

A gazdasági kényszeren nőtt városok lakói sem nélkülözhetik életükből a hagyományt, melyet folytatnak vagy túlhaladnak, de mindenképpen mércéül alkalmaznak. Az otthonérzés ismereteket követel tájból és a történelemből. Ezeket az ismereteket nyújtja a könyv gazdag bibliográfiai szemléltetéssel az érdeklődőnek. Valójában erősen érződik a munkán, hogy összeállítás ez a szakmailag kifogástalan pontossággal kidolgozott kiadvány, cikkhivatkozásaival, múzeumi leltári számra való utalásaival. Fényképei és grafikái ellenére is érződik a szakmai törekvés, hogy mindaz, amire hivatkozott, kutatói kedvet ösztönözzön az olvasóban.

A munka történelmet is szerez a városnak a régműltből, Kazinc, Berente és köteleességtudással, és zökkenő nélkül tudja a mai ipari város jelenébe átvezetni. A század húszas éveitől kezdve már nem is érezni, hogy kompilált ez a történelem, törés nélkül jutunk el a mai Kazincbarcikához.

A kiadvány feltétlenül alkalmas arra, hogy aki akarja és ideje van rá, megismerheti Kazincbarcikát a kitűnően annotált összeállítás alapján, de aligha menti fel a várost a ma talán még nem sürgető hangú igény alól, hogy egy nyomdai úton előállított színes prospektus pénzügyi fedezetét előteremtse.

B. T. L.

Hírek

Könyvtárosok nyári tanfolyama Miskolc —Perecesen. A megyei könyvtár 1974. július 8—13-ig — a korábbi évek hagyományaihoz híven — ismét megrendezte a bentlakásos nyári tanfolyamot a tiszteletdíjas könyvtárosok részére. A festői környezet, a kitűnő elhelyezés és a tartalmas program emlékezetes élményt nyújtott a hallgatóknak. A tanfolyam befejezésekor 35 könyvtáros tett sikeres alapvizsgát. A továbbképző tanfolyam 21 hallgatója is elégedetten távozott, meggazdagodva ismeretekkel és tapasztalatokkal.

*

Szeptember 1-én, rövid szünet után, új köntösben, átalakítva nyílik meg a Gárdonyi Géza Könyvtár gyermekkönyvtára. A Miskolc városi Tanács 100 000 forintot biztosított az átalakítási munkákra. A könyvtár munkatársai az elpiszkolódott könyveket kicseleztezték, és több száz új könyvet vásároltak. Így külsejében, állományában megújulva várja a gyermekkönyvtár kis olvasóit.

*

Sáropatakon június 2-án tartották az ünnepi könyvhét megnyitóját a városi könyvtárban. Moldova György, József Attila-díjas író találkozott olvasóival. Az író munkásságát Gyurcsák Veronika, a könyvtár igazgatója ismertette. A nagyszámú közönség reprezentatív kiállításon tekinthette meg a könyvheti újdonságokat, majd hangulatos beszélgetés és eszmecsere után sokan dedikáltatták könyveiket az íróval.

*

Az idei ünnepi könyvhét Sáropatakon emlékezetesebb és ünnepélyesebb volt, mint az előző években. Nagy érdeklődést váltott ki Lázár István Kiált Patak vára című szociográfiája, amelyből több száz

példányt vásároltak meg és dedikáltatott a szerzővel városunk olvasóközönsége. Lázár István a könyvhét alkalmából a Rákóczi-vár lovagtermében találkozott olvasóival.

*

Sikeres író—olvasó találkozó volt Mályiba június 4-én Fábíán Zoltán látogatott ide vendégségbe. Főleg fiatalok vettek részt a találkozón. Kitűnő hangulatban, kötetlen beszélgetés formájában vitatkoztak számos aktuális problémáról. Az író műveiből részleteket olvastak fel. Serfőző János, a miskolci járási könyvtárhálózat igazgatója méltatta az író munkásságát.

*

Baktakékre Mocsár Gábor író látogatott el június 7-én. Szádvári Gyuláné tanárnő bevezetője után az író önmagáról, műveinek forrásanyagáról és írói hitvallásáról tájékoztatta a megjelenteket. A kialakult beszélgetés végkövetkeztetése az volt, hogy az írónak a szocialista világnézet szemszögéből kell vizsgálnia az élet jelenségeit, és műveiben ennek megfelelően kell állást foglalnia. Az emlékezetes és sikeres találkozó befejezésekképpen az író dedikálta műveit.

*

Az ünnepi könyvhét záróakkordjaként, június 6-án nyílt meg a miskolci József Attila Könyvtárban Szántó Tibor tipográfus, könyvművész kiállítása. Az életművét bemutató, imponálóan gazdag és szép kiállítás bevezetőjét Papp Lajos költő mondta el. A kiállítás aktualitását fokozta, hogy a közelmúltban ünnepeltük könyvnyomtatásunk megindulásának 500. évfordulóját, melyre a magyar könyvkiadás A szép magyar könyv című albumot jelentette meg. Ez a könyv Szántó Tibor legújabb munkája.

Ebben az évben már negyedszer rendezte meg a Sárospataki Városi Könyvtár a gyermekek könyvhetét. Az ideit különösen változatos program jellemezte, amelyben többek között könyvkiállítás és vásár, tanyai mesedélelőttök, bábelőadások, irodalmi műsorok szerepeltek.

Nagy érdeklődéssel vettek részt a gyermekek a mai gyermekirodalom két jeles képviselőjével: Varga Domokos és Bálint Ágnes ifjúsági írókkal rendezett találkozón.

Nagy sikere volt a városban az óvodások részére megrendezett mesemondó versenynek, valamint a Comenius utcában rendezett aszfalt-rajzversenynek. A kis „művészek” színes rajzait, mese-illusztrációit a járókelők napokig csodálták. Az 1974. évi gyermekkönyvhét során több mint ezer tanuló került kapcsolatba a könyvvel és az olvasással.

*

A Nehézipari Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának aulájában Valétálás Selmecen — Sopronban — Miskolcon cím-

mel kiállítás volt júniusban. A kiállításon bemutatták a több évszázados bányász—kohász diákhagyományok tárgyi emlékeit, s azok újjáéledését Miskolcon, mai életünkben. A kiállítást dr. Drahos Istvánné könyvtári osztályvezető rendezte.

*

Az NME Központi Könyvtárát megtekintette a szófiai egyetem könyvtárszakos hallgatóinak magyarországi tanulmányúton levő 22 fős csoportja. — Az ostravai bányászati főiskola delegációja, J. Vesely rektor vezetésével megtekintette a könyvtárat.

*

Új fiókkönyvtárat és ifjúsági klubot hoznak létre Sárospatak külső kerületében, Bodroghalászon. A városi tanács épületet és 100 000 forintot biztosított a könyvtár és a klub berendezésére, felszerelésére. A városi könyvtár 20 000 forint értékben vásárolt könyveket az új fiókkönyvtár részére, amelynek felavatását az év szeptemberében tervezzük.

Ifjúsági klub és könyvtár avatása Hernádnémetiben

Bensőséges ünnepségre került sor július 8-án Hernádnémetiben. A község központjában, a volt iskolaépület külső és belső felújításával ifjúsági klub és könyvtár kezdte el működését. Régóta vártuk ennek megvalósítását, mert a könyvtár hét éven át igen rossz körülmények között volt. Most járásunk legjobb könyvtára lett. Ideális helyzet alakult ki azáltal, hogy a könyvtár három, az ifjúsági klub pedig egy helyiséget kapott. Ezzel lehetővé vált gyermekrészleg és folyóiratolvasó létrehozása.

Közös összefogás eredményeként jött létre ez az új intézmény. Ruszkai József, a járási hivatal művelődésügyi osztályának vezetője mondott avatóbeszédet. Ismertette a helyi erőfeszítéseket. A község vezetői a járási KISZ-bizottsággal együtt vállalták valóra terveiket. Segített a Böcsi Áfész, a hernádnémeti termelőszövetkezet is. Társadalmi munkával a község fiatalsága is kivette a részét.

Hubay László, a megyei könyvtár igazgatója beszélt a könyvtár fejlődéséről, kiemelte Vajner Sándor tanácselnök példamutató tevékenységét. Beszélt a könyv szerepéről. Hangzottatta, hogy a holt betű csak az olvasó, gondolkodó, tanulni vágyó ember fejében kelhet életre. Ennek feltételei Hernádnémetiben az ifjúsági klub és a könyvtár felújításával létrejöttek.

A helyi irodalmi színpad és az énekkar színvonalas műsort adott az ünnepi eseményhez.

S. J.

TARTALOMJEGYZÉK

Cserháti János (1929—1974)	— — — — —	1
ZSÁMBOKI LÁSZLÓ: Huszonöt éve működik Miskolcon egyetemi könyvtár	—	2
FAZEKAS ISTVÁN: Ünnepi könyvhét Borsodban	— — — — —	6
SZÉKELY MIKLÓSNÉ: Szakszervezeti könyvheti számvetés	— — — — —	9
PÓCSI GUSZTÁV: Útmutatás a községi könyvtár munkatervének elkészítéséhez		11
CSANK JENŐ: Az Ózdi Kohászati Üzemek Műszaki Könyvtára és Dokumentációs Irodájának tevékenysége	— — — — —	14
SLEZSÁK IMRE: Petőfi-emlékkönyvtár Lak községben	— — — — —	17
KOPASZ ERZSÉBET: A diósgyőri Petőfi-emlékkönyvtár szakmai előkészítéséről		19
SLEZSÁK IMRE: 25 év	— — — — —	21
SERFŐZŐ JÁNOS: Tapasztalatcserén a szombathelyi járásban	— — — — —	23
DOMIN KÁROLY: A népi Lengyelország és a könyv: hú fegyvertársak	— —	25
SZEMLÉ		
B. TÓTH LAJOS: Horváth Barna: Adalékok Igrici község önkormányzatának és művelődéstörténetének kezdetéhez	— — — — —	28
PAPP ATTILA: BAEDEKER	— — — — —	28
PAPP ATTILA: Ismerkedjünk Kazincbarcikával	— — — — —	29
Hírek	— — — — —	30

A szerkesztőség tagjai:

Győri Erzsébet
Hernádi Istvánné
Pócsi Gusztáv
Urszin Sándor
Dr. Zsámboki László

A szerkesztő bizottság tagjai:

Hubay László (elnök)
Bárdos Józsefné
Csongor Lipótné
Godó Ferencné
Gulyás János
Gyurcsák Vera
Kiss László
Kluger Lászlóné
Kócsis Jánosné
Kopasz Erzsébet
Mák Mihályné dr.
Molnár Pálné
Papp Attila
Serfőző János
Slezsák Imre
Szegedi Pálné
Tóth Lajos
Varga Ferencné
Zádory Károly

A borítót tervezte:

Lenkey Zoltán

A borító hátsó oldalán a miskolci NME központi könyvtára

